

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації **Беднарського Сергія Сергійовича** «**Digital humanities та проєкт Просвітництва**», яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 Філософія

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи. У процесі роботи над дисертаційним дослідженням аспірант Беднарський С. С. дотримувався індивідуального плану наукової роботи та успішно виконав індивідуальний навчальний план у повному обсязі та в установлені терміни. Під час навчання в аспірантурі здобувач зарекомендував себе як дисциплінований, відповідальний і системно орієнтований дослідник, здатний до самостійної науково-дослідної роботи.

За період підготовки дисертації Беднарський С. С. оволодів компетентностями, необхідними для здійснення філософських досліджень у сфері цифрової гуманітаристики, зокрема здатністю до критичного аналізу епістемологічних, нормативних та соціокультурних трансформацій гуманітарного знання в умовах цифровізації; умінням працювати з сучасними західними та вітчизняними філософськими концепціями; навичками підготовки наукових публікацій та публічної апробації результатів дослідження.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження. Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена глибокими трансформаціями гуманітарного знання в умовах цифрової культури, що супроводжуються зміною уявлень про раціональність, публічність, інтерпретацію та доступ до знання. У сучасному філософському дискурсі Digital Humanities дедалі частіше постають не лише як набір цифрових методів, а як специфічний режим гуманітарного пізнання, що потребує власного концептуального та нормативного осмислення.

Звернення до проєкту Просвітництва як теоретичної рамки дослідження зумовлене необхідністю філософського аналізу трансформації класичних просвітницьких ідеалів універсальності знання, раціональності та публічного використання розуму в умовах цифрового середовища. Тема дисертації є науково актуальною з огляду на фрагментарність існуючих підходів до осмислення Digital Humanities та недостатню розробленість їхнього філософського статусу у вітчизняній гуманітарній традиції.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є філософський аналіз Digital Humanities як сучасного гуманітарного поля знання крізь призму проєкту Просвітництва, спрямований на виявлення концептуальних, епістемологічних та соціокультурних взаємозв'язків між

цифровою гуманітаристикою і просвітницькими ідеалами раціональності, публічності та доступності знання.

Завдання дослідження:

- окреслити філософські засади проекту Просвітництва, релевантні для аналізу сучасних трансформацій гуманітарного знання;
- проаналізувати становлення та розвиток Digital Humanities як міждисциплінарного поля гуманітарних досліджень у контексті цифрової трансформації науки й культури;
- дослідити трансформації уявлень про раціональність у гуманітарному знанні в умовах цифрових методів аналізу;
- здійснити порівняльний аналіз просвітницьких і сучасних цифрових практик систематизації та поширення знання (зокрема, енциклопедичних проєктів і цифрових архівів);
- проаналізувати зміни у концепції публічної сфери в умовах цифрових комунікацій і цифрового виробництва знання;
- виявити критичні аспекти Digital Humanities у світлі філософської критики Просвітництва (проблеми цифрової нерівності, алгоритмічної раціональності, нових форм контролю);
- окреслити можливості та обмеження інтерпретації Digital Humanities як форми сучасного переосмислення просвітницьких ідеалів.

Об'єктом дослідження є Digital Humanities як міждисциплінарне поле гуманітарного знання, що формується на перетині гуманітарних наук і цифрових технологій у сучасному науково-культурному контексті.

Предметом дослідження є концептуальні та епістемологічні взаємозв'язки між Digital Humanities і проєктом Просвітництва як інтелектуальною традицією.

Методологія дослідження. Методологічна стратегія дослідження визначається філософським підходом до аналізу проблеми та ґрунтується на поєднанні герменевтики, критичної теорії, філософії культури й філософської антропології. Застосування зазначених підходів дозволило розглянути Digital Humanities не як зовнішній інструмент гуманітарних наук, а як внутрішньо суперечливий простір трансформації гуманітарного пізнання.

3. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів та їх новизна.

Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно. Усі положення та висновки, що виносяться на захист, є результатом особистої наукової роботи Беднарського С. С. При використанні ідей та результатів інших дослідників здійснено коректні посилання на відповідні джерела.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у філософській концептуалізації Digital Humanities як сучасної форми трансформації проєкту Просвітництва в умовах цифрової культури.

Уперше:

- здійснено цілісний філософський аналіз Digital Humanities як культурно та епістемологічно зумовленого поля гуманітарного пізнання;
- розроблено концепцію «цифрового Просвітництва» як аналітичну модель

трансформації класичних просвітницьких ідеалів; – обґрунтовано підхід до аналізу цифрових архівів і гуманітарних платформ як функціональних аналогів енциклопедичних проєктів Просвітництва; – виявлено внутрішні суперечності цифрової гуманітаристики, пов'язані з напруженням між демократизацією знання та алгоритмічними формами контролю.

Набули подальшого розвитку уявлення про трансформацію раціональності, публічності та гуманістичних цінностей у цифрову епоху.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Обґрунтованість і достовірність наукових положень дисертації забезпечена використанням широкого кола сучасних філософських джерел, системним та послідовним характером аналізу, а також застосуванням адекватних методів наукового пізнання. Усі висновки логічно випливають із проведеного дослідження, є внутрішньо узгодженими та підтверджуються аналізом теоретичного матеріалу.

5. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку філософії цифрової культури та філософського осмислення Digital Humanities у контексті проєкту Просвітництва. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання в освітньому процесі, зокрема у викладанні курсів з філософії культури, філософії науки, цифрової гуманітаристики та теорії медіа.

6. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих роботах.

Основні положення дисертації відображені у 5 наукових публікаціях здобувача у фахових виданнях України та матеріалах наукових конференцій, що підтверджує належний рівень апробації результатів дослідження.

7. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертаційної роботи здобувача, його наукових публікацій та результатів перевірки на наявність текстових запозичень встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, не містить плагіату та відповідає вимогам академічної доброчесності.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Основні результати дисертаційного дослідження були представлені та обговорені на наукових конференціях і фахових наукових заходах, а також на наукових семінарах, що засвідчує їх наукову релевантність, апробованість та відкритість до фахової дискусії.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації.

Дисертація написана чіткою науковою мовою, характеризується логічною структурованістю та внутрішньою узгодженістю викладу матеріалу, а її структура відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження та поставленим меті й завданням. Матеріал дисертаційної роботи викладено у послідовній та логічно впорядкованій формі, що забезпечує доступність сприйняття основних теоретичних положень і висновків. Зміст і оформлення

дисертації, а також кількість і характер публікацій здобувача відповідають Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН № 759 від 31.05.2019), а також вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

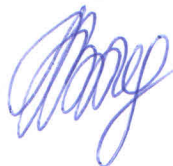
За своїм змістом, науковою новизною та практичним значенням дисертаційна робота Беднарського С. С. відповідає спеціальності 033 – Філософія.

11. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Основні результати дисертаційної роботи були представлені на засіданні кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та обговорені в ході наукової дискусії. За підсумками обговорення дисертаційне дослідження було оцінено позитивно.

Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну, теоретичну значущість і практичну цінність отриманих результатів, а також відповідність змісту дисертації спеціальності 033 «Філософія», дисертація Беднарського Сергія Сергійовича «Digital humanities та проект Просвітництва» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 Філософія з галузі знань 03 Гуманітарні науки.

Головуюча, кандидат філософських наук,
доцент, завідувач кафедри теоретичної і
практичної філософії імені
професора Й. Б. Шада
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Тетяна ПОДОЛЬСЬКА